

Elżbieta Miernik – Krukurka

Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia”

65-301 Zielona Góra, ul. Głowackiego 8 B

Streszczenie referatu

Wsparcie instytucjonalne osób z niepełnosprawnościami na przykładzie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 3 „Arkadia” w Zielonej Górze.

W Polsce osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać z ogólnokrajowej sieci ośrodków wsparcia. Obecnie pomoc w takiej formie dla osób z zaburzeniami psychicznymi zapewnia 844 środowiskowych domów samopomocy dla prawie 32 tysięcy osób – w powiatach i gminach. Aktualnie funkcjonujący model ochrony zdrowia psychicznego zakłada, że w przywracaniu jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi, oprócz właściwej opieki medycznej i terapeutycznej, istotne jest również udzielanie wszechstronnego wsparcia w środowisku lokalnym, które obejmuje różnorodne usługi mające na celu pomoc w przezwyciężaniu trudności życiowych, sprzyjające integracji w środowisku lokalnym oraz aktywizacji społeczno-zawodowej. Znowelizowana ustawa o pomocy społecznej zdecydowanie podtrzymuje środowiskowy charakter działań pomocowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Celem takich działań jest utrzymanie osoby w jej naturalnym środowisku poprzez oddziaływania terapeutyczne, które mają na celu kształtowanie i wzmacnianie umiejętności życiowych i społecznych. Środowiskowe domy samopomocy to ośrodki wsparcia (głównie) dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Prowadzą je samorządy gminne lub powiatowe oraz organizacje pozarządowe, w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Zasadniczym ich celem jest zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wspomaganie procesu integracji społecznej. Działalność domów ukierunkowana jest przede wszystkim na podnoszenie lub przywracanie utraconych umiejętności, które umożliwiłyby osobom z zaburzeniami psychicznymi prowadzenie w miarę samodzielnego życia. Środowiskowe domy samopomocy dzielą się na określone typy, w zależności od tego jaką kategorię uczestników obejmują swoimi usługami. Typ A przeznaczony jest dla osób przewlekłe psychicznie chorych; typ B – dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, oraz dodatkowo wprowadzony typ D – przeznaczony dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi. Zakres oferowanego wsparcia, w postaci różnych usług określa ustawodawca. Jednak sposób realizacji różni się w poszczególnych ośrodkach ponieważ jest uzależniony nie tylko od specyficznych potrzeb uczestników, lecz często jest także efektem indywidualnych możliwości danej placówki, w tym predyspozycji, uzdolnień i umiejętności kadry terapeutycznej wchodzącej w skład zespołu wspierającego – aktywizującego. Obecnie w województwie lubuskim funkcjonują 34 środowiskowe domy samopomocy oferując łącznie 994 miejsca dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Placówki oferują miejsca w czterech typach: typ A - 204 miejsca, typ B – 430 miejsc, typ C- 103 miejsca, typ D – 257 miejsc. Aktualnie w województwie lubuskim

funkcjonują 4 środowiskowe domy samopomocy posiadające jednorodny profil, których oferta skierowana jest do jednej kategorii osób. W lubuskim przeważają gminne ośrodki wsparcia, które prowadzą głównie jednostki samorządu terytorialnego. Wśród nich 29 to jednostki o zasięgu gminnym, pozostałe 5 obejmują obszar powiatu. Rozmieszczenie domów w województwie kształtuje się w sposób zróżnicowany. Najwięcej ośrodków wsparcia znajduje się w północnej części województwa. W powiatach krośnieńskim, nowosolskim, świebodzińskim i żagańskim funkcjonuje jeden ŚDS. Tylko w powiecie wschowskim nie funkcjonuje żaden ośrodek wsparcia. W Zielonej Górze powstały 3 Środowiskowe Domy Samopomocy. Dla rozróżnienia oznaczone zostały numerami 1, 2 i 3. Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 3 „Arkadia” jest najmłodszy stażem. Powstał w wyniku przekształcenia Ośrodka Terapii Zajęciowej „Arkadia” i rozpoczął działalność 1 grudnia 2020 roku. ŚDS Nr 3 „Arkadia” jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu, przeznaczonym dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną oraz dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi, typu B i D. Swoim wsparciem obejmuje osoby z zaburzeniami psychicznymi z terenu Miasta Zielona Góra, ale również dopuszcza się przyjęcie osób z terenu innej gminy w drodze porozumienia, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dom posiada 30 miejsc, w podziale na kategorie: w typie B - 5 miejsc, w typie D – 25 miejsc. Obecnie do ośrodka systematycznie uczęszcza na zajęcia 33 uczestników. Placówka działa od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.15 do 15.15. Zajęcia z uczestnikami prowadzone są co najmniej 6 godzin dziennie, a pozostały czas przeznaczony jest na czynności porządkowe, przygotowanie do zajęć, prowadzenie dokumentacji czy zorganizowanie przywozu i odwozu uczestników. Działalność finansowana jest jako zadanie zlecone ze środków Wojewody Lubuskiego. Z usług Domu mogą korzystać osoby na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze. W przypadku osób, które po raz pierwszy wystąpiły o skierowanie do domu, decyzję wydaje się na czas określony, nie dłuższy niż 3 miesiące. W placówce odbywają się zajęcia w oparciu o programy działalności odrębnie opracowane dla typu domu B i D oraz roczny plan pracy. Zajęcia odbywają się indywidualnie, w podgrupach lub grupach oraz w spotkaniach całej społeczności. Wśród świadczonych usług w placówce wymienić należy: trening funkcjonowania w życiu codziennym, trening umiejętności społecznych, trening spędzania czasu wolnego, poradnictwo psychologiczne, terapię ruchową, terapię zajęciową, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych oraz inne działania zmierzające do pełnej integracji i usamodzielnienia uczestnika. Każdy z uczestników ma zaproponowany do realizacji indywidualny plan wspierająco – aktywizujący, za realizację którego odpowiedzialny jest zespół wspierająco – aktywizujący, w skład którego wchodzi merytoryczni pracownicy jednostki. Wszyscy uczestnicy posiadają wyznaczonego terapeuty prowadzącego, który koordynuje realizację indywidualnego planu wspierająco – aktywizującego. ŚDS „Arkadia” umożliwia uczestnikom spożywanie jednego gorącego posiłku dziennie w ramach treningu kulinarnego. W celu zapewnienia dobrych kontaktów z rodzinami / opiekunami prawnymi, kadra ŚDS opiera współpracę na tworzeniu partnerskiej relacji oraz oferuje pomoc dla całego systemu, w którym na co dzień przebywa uczestnik Domu. Istotnym czynnikiem wpływającym na funkcjonowanie Ośrodka jest stałe rozwijanie współpracy z innymi instytucjami, organizacjami oraz sponsorami. Sposobem na rozwój i podniesienie jakości świadczonych usług stało się również utworzenie Stowarzyszenia Przyjaciół ŚDS „Arkadia”.

